

РЕЦЕНЗІЯ

на освітню програму

Східна філологія: арабська мова і література, переклад, методика навчання

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

ступінь вищої освіти: магістр

галузь знань: 03 гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.060 східні мови та літератури (переклад включно)

перша – арабська

кваліфікація: магістр філології

Вимоги сучасного ринку праці ставлять перед закладами вищої освіти завдання з підготовки фахівців якісно нового професійного рівня, здатних ефективно працювати в сучасних умовах, демонструвати високий інтелектуальний і творчий потенціал, засвідчувати фахову мобільність та впевненість у професійному майбутньому.

Запропоновану освітню програму складено на високому фаховому рівні. Її структура є комплексною та системною. Програма повністю враховує сучасний рівень підготовки фахівців вказаної галузі. Чітко визначені мета та характеристика освітньої програми. Чітко витримано баланс між усіма необхідними навчальними компонентами: навчальними дисциплінами, практиками та виконанням дипломної роботи. Зокрема, доцільно визначено співвідношення між обов'язковими компонентами та вибірковими компонентами освітньої програми. Дисципліни вільного вибору охоплюють широке коло можливих інтересів магістрантів. Вони сприятимуть поглибленню як професійної, так і наукової підготовки студентів.

Освітня програма Східна філологія: арабська мова і література, переклад, методика навчання ґрунтується на фундаментальній загальнофілологічній освіті, пропонує комплексний підхід до перекладацької діяльності, орієнтована на використання сучасних перекладацьких та інформаційних технологій. Програма містить набір професійно-орієнтованих філологічних дисциплін, спрямованих на підготовку висококваліфікованих перекладачів та викладачів арабської мови та літератури.

Якість змістової складової рецензованої освітньої програми не викликає сумнівів, оскільки оскільки вона встановлює: обсяг та термін навчання здобувачів вищої освіти; загальні компетентності; програмні компетентності, а також загальні та фахові компетентності, необхідні для успішної діяльності фахівця зі східної мови.

Запропонована освітня програма Східна філологія: арабська мова і література, переклад, методика навчання відповідає всім вимогам щодо забезпечення високого рівня підготовки фахівців у царині перекладу та викладання за спеціальністю 035 Філологія та спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська. Освітня програма повністю відповідає вимогам підготовки фахівців з арабської мови та літератури і може бути запроваджена в освітній процес.

Рецензент

доктор філологічних наук, професор,

завідувач кафедри мов і літератур

Близького та Середнього Сходу

Навчально-наукового інституту філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

РЕЦЕНЗІЯ

на освітню програму

Східна філологія: арабська мова і література, переклад, методика навчання
рівень вищої освіти: другий (магістерський)

ступінь вищої освіти: магістр

галузь знань: 03 гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.060 східні мови та літератури (переклад включно)

перша – арабська

кваліфікація: магістр філології

Рецензована освітня програма здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня складена на належному фаховому рівні. Структура містить усі необхідні компоненти, а саме: профіль освітньої програми, інформацію про акредитацію, основний фокус та програмні компетентності. Чітко сформульовані характеристики освітньої програми. Укладачі визначили програмні компетентності, що охоплюють інтегральні, загальні та фахові компетенції. Здобутком програми є те, що чітко витримано баланс між усіма необхідними навчальними компонентами: навчальними дисциплінами, практиками та виконанням кваліфікаційної роботи. Зокрема, доцільно визначено співвідношення між обов'язковими компонентами та вибірковими компонентами програми. Варто наголосити, що дисципліни вільного вибору охоплюють широке коло можливих інтересів студентів. Вони сприятимуть поглибленню як професійної, так і наукової підготовки студентів.

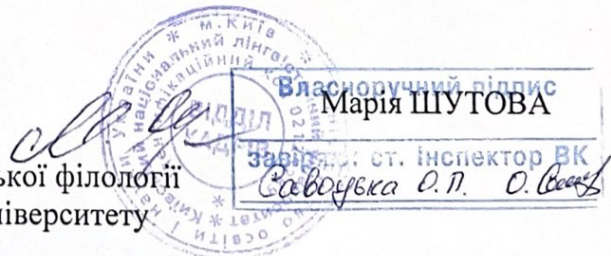
Розподіл кількості кредитів забезпечить належний рівень підготовки фахівців означеної галузі. Освітньою програмою логічно передбачено дві практики з перської мови: перекладацьку та асистентську, метою яких є вдосконалення фахових практичних навичок.

Програмні результати навчання корелюють із програмними компетентностями та чітко означені в тексті. При описі ресурсного забезпечення реалізації програми враховано характеристики кадрового, інформаційного та навчально-методичного забезпечення. У розділі про форму атестації здобувачів вищої освіти подано інформацію про підсумкову атестацію. Логічною та виправданою є також матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньої програми.

Загалом запропонована освітня програма відповідає всім вимогам щодо забезпечення високого рівня підготовки фахівців за спеціальністю 035 Філологія та спеціалізацією 035.060 східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська. Освітня програма цілком може бути запроваджена в освітній процес.

Рецензент

доктор філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри германської і фіно-угорської філології
Київського національного лінгвістичного університету

ВІДГУК

на освітні програми

Східна філологія: Арабська мова і література, переклад, методика навчання

Східна філологія: Китайська мова і література, переклад, методика навчання

Східна філологія: Корейська мова і література, переклад, методика навчання

Східна філологія: Перська мова і література, переклад, методика навчання

Східна філологія: Турецька мова і література, переклад, методика навчання

Східна філологія: Японська мова і література, переклад, методика навчання

Спеціальності 035 Філологія

другого (магістерського) рівня вищої освіти

факультету східної і слов'янської філології

Структура і зміст усіх рецензованих освітніх програм факультету східної і слов'янської філології Київського національного лінгвістичного університету свідчать про високий рівень розуміння їх розробниками актуальних проблем сучасної вищої освіти. Рецензовані освітні програми відповідають Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти та мають на меті підготовку фахівців, здатних розв'язувати складні задачі й проблеми в галузі лінгвістики та перекладу в процесі навчання та професійної діяльності. Усі рецензовані ОП спрямовано на реалізацію їх ключових компонентів: освітнього (здійснення підготовки висококваліфікованих фахівців), міжнародного (здійснення гідного і взаємовигідного входження КНУ у світове гуманітарно-освітнє співтовариство на підставі досягнення високого рівня конкурентоспроможності в освітній, науково-дослідній та міжнародній роботі); інноваційного (розвиток нововведень у викладанні та наукових розробках, надання якісної вищої освіти з використанням інноваційних методів і технологій у підготовці фахівців), культурного (створення сприятливої духовної атмосфери, навчання творчо й конструктивно розв'язувати проблеми, оптимально поєднувати матеріальні та духовні складники на всіх стадіях професійної діяльності).

Практичні результати навчання, заявлені в рецензованих освітніх програмах, адаптовані до вимог сучасного ринку праці. Зазначені у програмах факультету освітні компоненти відповідають запитам щодо підготовки фахівців спеціальності 035 Філологія. Згідно з рецензованими програмами, навчання практично зорієнтоване і ґрунтується на індивідуально-творчому, компетентнісному, комунікативно-діяльнісному, студентоцентрованому підходах.

Цикли загальної, професійної та практичної підготовки, що включають як нормативні, так і дисципліни вільного вибору студента, формують у здобувача інтегральну, загальну і фахову компетентності. Зазначені дисципліни зорієнтовані на досягнення відповідних програмних результатів навчання. Кореляція програмних компетентностей і програмних результатів навчання компонентам освітньої програми унаочнена у матриці.

Програмами передбачено форми контролю результатів навчання та оцінювання знань студентів шляхом поточного, модульного і підсумкового контролю, що здійснюються через заліки та іспити, тестування, есе, презентації, виконання творчих завдань, перекладацької та асистентської практик, захисти кваліфікаційних робіт магістрів.

Загалом позитивно оцінюючи освітні програми другого (магістерського) рівня вищої освіти, в яких передбачено реалізацію всіх необхідних ключових та професійних компетентностей, хотілося б звернути увагу проектних груп на пропозицію щодо вдосконалення освітніх програм: згідно з укладеним Меморандумом про співпрацю між Київським національним лінгвістичним університетом і Київською гімназією східних мов № 1 Святошинського району міста Києва (16.05.2023 р.), передбачити залучення здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників КНЛУ до участі в освітньому процесі (майстер-класи, воркшопи, мистецькі проекти, мовні клуби тощо), проведення спільних освітньо-культурних заходів та інше.

На підставі викладеного, пропоную проектним групам рецензованих ОП внести корективи про укладений меморандум до тексту усіх освітніх програм в розділі ОП у розділ «Академічна мобільність».

Директор
Київської гімназії східних мов № 1
Святошинського району міста Києва

Оксана ПРОСКУРА

ВІДГУК
на освітню програму
Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальність 035 Філологія, спеціалізація 035.060 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – арабська

Запропонована освітня програма спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців-філологів, перекладачів, працівників, що мають необхідні знання для написання, перекладу, редагування як офіційних текстів, так і текстів інших жанрів і стилів, мають необхідні знання і навички для використання різноманітних технічних засобів та інноваційних технологій. Крім цього, здобувачі, які навчаються за вищезазначеною програмою отримують необхідну сукупність знань для успішного продовження навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Структура і зміст ОП відповідають Стандарту вищої освіти для спеціальності 035 Філологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також Стратегії розвитку Київського національного лінгвістичного університету на 2021-2025 рр.

Як завідувач кафедри східної і слов'янської філології пропоную внести корективи до тексту освітньої програми, а саме:

1. Змінити інформацію про склад проектної групи ОП, у зв'язку зі зміною одного з членів групи (відповідно до наказу № 36-о від 21.02.2022 р. замінити гаранта ОП к.ф.н. Лихошерстову М.Ю. на к.ф.н. Рибалкіна С.В., ввести до складу проектної групи ОП к.п.н. Бастуна М.В.)
2. Додати інформацію про стажування члена проектної групи ОП д.ф.н., проф. Рибалкіна В.С.
3. Оновити інформацію стосовно публікаційної активності всіх членів проектної групи.

Загалом вважаємо, що подана на розгляд освітня програма Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська розроблена науково-практичними працівниками кафедри східної і слов'янської філології за структурою і наповненістю виглядає логічною та раціональною та відповідає усім необхідним вимогам та заслуговує на подальшу реалізацію в освітній діяльності закладу вищої освіти.

Завідувач кафедри
східної і слов'янської філології
Київського національного
лінгвістичного університету
доктор філологічних наук, професор

Ольга ВАЛІГУРА

Відгук
на освітню програму
Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – арабська

Структура і зміст ОП Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська, засвідчують розуміння розробниками актуальних проблем сучасної вищої освіти. Зазначені у програмі освітні компоненти відповідають запитам щодо підготовки фахівців спеціальності 035 Філологія. Викладена в програмі освітня та професійна підготовка майбутніх фахівців має прикладний характер, а її структура передбачає динамічне та інтегративне навчання. Цикли дисциплін загальної та професійної підготовки, представлені в освітній програмі, мають актуальний напрям, у межах якого можлива подальша професійна кар'єра здобувачів вищої освіти.

Загалом позитивно оцінюючи освітню програму першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, в якій передбачено реалізацію всіх необхідних ключових та професійних компетентностей, хотілося б звернути увагу гаранта ОП на декілька пропозицій щодо вдосконалення освітніх програм, які були висловлені експертною групою Національного Агентства (березень-квітень 2023 р.):

- вилучити ФК 15 з переліку позастандартних фахових компетентностей, оскільки він фактично дублює ФК 12, який входить до стандартних фахових компетентностей;
- до початку 2023-2024 н.р. перевірити і осучаснити списки рекомендованих джерел в робочих програмах навчальних дисциплін, оскільки списки рекомендованої літератури в РП за окремими ОК містять старі джерела;
- упродовж 2023-2024 рр. долучити НПП до стажувань в інших ЗВО та наукових установах як України, так і зарубіжних держав, оскільки професійний розвиток значної частини НПП обмежується курсами підвищення кваліфікації в КНЛУ;
- урізноманітнити форми популяризації принципів академічної доброчесності через активне залучення органів студентського самоврядування; перегляд контрольних заходів, використання ІТ-технологій.

На підставі викладеного, пропоную гарантові й проектній групі внести корективи до тексту освітньої програми в розділі переліку компетентностей випусника відкоригувати структурно-логічну схему та матрицю забезпечення програмних результатів навчання обов'язковим та вибіркоким компонентам.

Відповідальна за акредитацію на факультеті
східної і слов'янської філології,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри східної і слов'янської філології
Київського національного лінгвістичного університету

Марина ОХРИМЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітню програму

Східна філологія: Арабська мова і література, переклад, методика навчання

Спеціальності 035 Філологія

другого (магістерського) рівня вищої освіти

факультету східної і слов'янської філології

У змістовому та формальному плані освітня програма **Арабська мова і література, переклад, методика навчання** Спеціальності 035 Філологія другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету східної і слов'янської філології містить усі необхідні складові, обумовлені метою й завданнями навчального процесу. Враховуючи спрямованість освітньої програми на всебічний розвиток фахівця з арабської мови, сильною стороною, на нашу думку, є гнучкість запропонованих студентам курсів за вибором. Це дисципліни з блоку арабської мови, літератури, перекладу, а також дисципліни з акцентом на дослідницьку складову, психологію і методику навчання. Такий підхід дозволяє студентам свідомо обирати власну освітню траєкторію і пріоритети відповідно до особистих міркувань та вимог ринку праці.

Обов'язкові та вибіркові компоненти освітньої програми **Арабська мова і література, переклад, методика навчання** вдало доповнюють знання та навички, отримані студентами у попередні роки, на бакалавраті. Проте тепер здобувач, краще ознайомившись зі сферою роботи, має змогу сфокусуватися на пріоритетному напрямку, обравши, наприклад, з-поміж таких КЗВ як: «Переклад арабських військових текстів», «Переклад арабських юридичних текстів», «Переклад спеціальних лінгвістичних і перекладознавчих текстів», «Переклад політичного дискурсу», «Переклад арабських науково-технічних текстів», «Переклад арабських економічних текстів». Для викладання усіх дисциплін викладачі використовують найновіші й найактуальніші матеріали, реальні тексти та випадки з власного досвіду чи актуальних подій порядку денного. Для кращої систематизації та зручності доречно було би побачити такий матеріал у вигляді підручників чи посібників, з огляду на фактичну відсутність спеціалізованої літератури українською мовою.

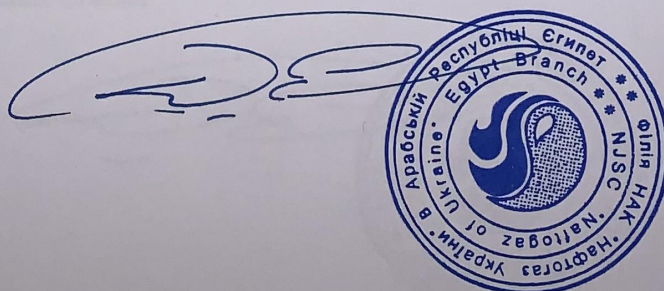
Освітня програма **Арабська мова і література, переклад, методика навчання** зосереджується не лише на перекладацькому аспекті, що дозволяє майбутнім випускникам знайти широкі можливості для самореалізації в Україні та за кордоном. Так, в оновленій версії освітньої програми є місце КЗВ на кшталт «Гейміфікація навчання іноземних мов і культур в закладах вищої освіти», «Методика роботи з арабськими філологічними текстами», «Постперекладацьке редагування тексту», «Академічне письмо арабською і українською мовами»: навички, отримані в результаті вивчення цих дисциплін, стануть у нагоді науковцям, викладачам, знадобляться під час практичної роботи в арабському середовищі. Загалом, освітня програма дозволяє студентів після випуску почувати себе комфортно в більшості комунікативних ситуацій, а також гнучко адаптуватися до вимог вітчизняного та зарубіжного ринку праці.

Стейкхолдер:

Даниил ДУНДА

перекладач Філії НАК «Нафтогаз України»

в Арабській Республіці Єгипет

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітню програму

Східна філологія: Арабська мова і література, переклад, методика навчання
Спеціальності 035 Філологія
другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету східної і слов'янської філології

Освітня програма **Арабська мова і література, переклад, методика навчання** Спеціальності 035 Філологія другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету східної і слов'янської філології розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти для зазначеної спеціальності: Освітня програма містить усі необхідні для такого типу документації складові, узгоджені зі сформульованими цілями й завданнями навчального процесу. Змістовний бік освітньої програми не викликає сумнівів: пропонувані навчальні дисципліни сповна розкривають сутність актуальних проблем на кшталт багатопрофільної підготовки фахівців-філологів, компетентних перекладачів-арабістів.

Що стосується побажань, увагу слід звернути передусім на розвиток у здобувачів навичок аналітично-дослідницької діяльності. Це досягається шляхом опанування дисциплін, покликаних висвітлювати природу наукового світогляду, її структуру та функції, методи наукового пізнання тощо. Йдеться не лише про онтологічне пізнання у його суто академічному тлумаченні, а, швидше, про навички критичного мислення у повсякденних, практичних робочих ситуаціях.

Пропоновані у програмі курси за вибором на зразок «Комунікативно-прагматична організація арабського публічного дискурсу» та «Методика роботи з арабськими філологічними текстами» частково заповнюють зазначену лауну і дозволяють студентові зосередитися на відпрацюванні відповідних навичок та прийомів. Також однозначно позитивним моментом є низка спеціалізованих дисциплін, як от «Переклад арабських військових текстів», «Переклад арабських юридичних текстів», «Переклад арабських економічних текстів», «Переклад арабських науково-технічних текстів» тощо. Безсумнівно, можливість вибору студентами тих курсів, які найбільше відповідають їхній індивідуальній освітній траєкторії – це плюс, як і глибокий фокус на конкретній сфері.

Зазначу, що для успішної роботи студентам на момент завершення навчання вже потрібно мати практичні навички, що не обмежуються лише аудиторним досвідом. Тож тут хочу підкреслити важливість перекладацької та асистентської практик з арабської мови – обов'язкові компоненти рецензованої освітньої програми. Наявність таких можливостей передбачає, що студент на момент випуску буде краще підготований до вимог сучасного ринку праці.

Враховуючи згадані аргументи, освітня програма **Арабська мова і література, переклад, методика навчання** повністю відповідає потребам галузі у перекладачах, викладачах, аналітиках та інших фахівцях, обізнаних у специфіці роботи в арабському світі. Для покращення наявних можливостей слід продовжувати розвивати співпрацю з базами практики та розширювати їхній перелік.

Стейкголдер:

Черноног Оксана

перекладач Філії НАК «Нафтогаз України» в
Арабській Республіці Єгипет, з визначенням робочого
місця в компанії-операторі "Petrosannan Company"

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітню програму

Східна філологія: Арабська мова і література, переклад, методика навчання

Спеціальності 035 Філологія

другого (магістерського) рівня вищої освіти

факультету східної і слов'янської філології

Освітня програма **Арабська мова і література, переклад, методика навчання** Спеціальності 035 Філологія другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету східної і слов'янської філології містить усі необхідні структурні елементи і розроблена відповідно до вимог Стандарту вищої освіти. Здобувачі мають змогу вибудовувати гнучку освітню траєкторію відповідно до індивідуальних потреб, обираючи курси за вибором (КЗВ), що складають 27% від загального обсягу освітньої програми. З-поміж ключових обов'язкових компонентів є перекладацька та асистентська практики з арабської мови; обидві, на нашу думку, виступають важливою з'єднувальною ланкою між навчальним процесом та практичним використанням отриманих знань і навичок у роботі. Відтак одним із аспектів, на які пропонуємо звернути увагу, є забезпечення гідних умов для проходження студентами перекладацької та асистентської практик з арабської мови.

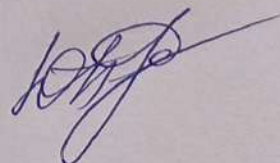
У цьому світлі хочемо позитивно відзначити функцію Центру арабської мови і культури (III корпус, 601 аудиторія), котрий виступає як хаб для зацікавлених у арабській мові та філології сходознавців – студентів, викладачів, науковців, дипломатів. На базі центру студенти проходять практику, під його егідою проводяться зустрічі із запрошеними гостями, наукові, навчальні та інші заходи. На нашу думку, слід продовжувати заохочувати студентів до участі у спільній культурній та освітній роботі й обов'язково висвітлювати академічне життя на сайті кафедри чи іншому відповідному ресурсі.

Від 2020 року, з початком пандемії та переходом на дистанційне навчання, а пізніше – труднощами воєнного стану, беззаперечною виявилася важливість ефективної, регулярної та надійної комунікації між студентами та викладачами. Вагомим кроком на цьому шляху вважаємо запровадження в обіг системи MS Teams, котра дозволила стандартизувати та оптимізувати робочу взаємодію, а також регулярні оновлення інформаційних ресурсів – вебсайтів університету, кафедри, спільнот у соцмережах тощо. Ще одним якісним зрушенням стало впровадження системи перевірки студентських робіт на академічну доброчесність – Unicheck, із подальшим оприлюдненням робіт на сайті університетського репозитарію. Таким чином студенти заохочуються до чесної наукової праці починаючи з раннього бакалаврату і на момент підготовки дипломної роботи магістра вже мають потрібний досвід, беручи участь у конференціях та знаючись на основах академічної культури.

Загалом, освітня програма **Арабська мова і література, переклад, методика навчання** стане вдалим вибором для зацікавлених у роботі в країнах Арабського Сходу, у приватному секторі, в державних установах України або за її межами.

Стейкхолдер:

Кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник
відділу Близького та Середнього Сходу
Інституту сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАНУ

Петрова Ю. І.

Відгук
на освітню програму
Східна філологія: арабська мова і література, переклад, методика навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – арабська

Освітня програма «Східна філологія: арабська мова і література, переклад, методика навчання» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська враховує суспільні виклики і фокусує увагу більшою мірою на перекладацьких дисциплінах підготовки майбутніх фахівців.

Структура і зміст освітньої програми демонструють розуміння розробниками актуальних проблем сучасної вищої освіти. Зазначені у програмах освітні компоненти відповідають сучасним запитам щодо підготовки фахівців 035 Філологія.

До освітньої програми додається типовий навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми поточного і підсумкового контролю.

Загалом позитивно оцінюючи освітню програму в якій передбачено реалізацію всіх необхідних ключових та професійних компетентностей, хотілося б звернути увагу проектної групи на наступні пропозиції щодо їх вдосконалення:

- на регулярній основі запрошувати представників роботодавців до освітнього процесу, зокрема шляхом проведення ними лекцій, практичних занять, майстер-класів.

У зв'язку з вище викладеним, пропонуємо проектній групі внести корективи до освітньої програми **Східна філологія: арабська мова і література, переклад, методика навчання** другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська.

Здобувач освіти за освітньою програмою
Східна філологія: арабська мова і
література, переклад, методика навчання

Козяровська Т.С.